Ingers tankar

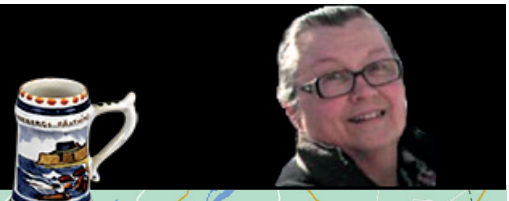

Varbergs Fästning, ölstop

Halland i mitt hjärta

Vi ska äta, ni ska laga – så låter den gamla minnesramsan för åarna, Viskan, Ätran, Nissan, Lagan i Halland.

I och med att jag träffade Lennart som senare blev min make kom jag att bli mer bekant med Halland, och dess åar än om jag bara varit sommarturist. Jag har kommit att tycka om landskapet lika mycket som jag gillar Skåne. Det är så varierat, från den vindpinade kusten via det böljande gröna 'inlandet' till skogsmarkerna i norr.

Första gången jag kom dit var sommaren 1964 då jag och min tvillingbror gjorde en semestertur runt landets södra delar i hans nya Amazon. Då gjorde vi en snabbvisit i Lennarts föräldrahem i Askome vid Ätrans uppdämning. Ätradammen bildar som en liten sjö och längs dess östra sida går 'Hallands vackraste väg', mellan Gällared och Askome.

Det är nog ca 2 mil från Askome in till Falkenberg. Vägen dit via Vessigebro, Alfshög, Vinberg och Trönninge har jag åkt många gånger. Liksom kustvägen från Falkenberg till Varberg.

Varberg är för mig en riktig sommarstad. På Fästningsterrassen där har jag suttit och druckit kaffe om kvällarna och lyssnat på 'Wienerbröderna' som spelat cafémusik på gammalt vis medan solen gått ner bortom Getterön. I Varberg var det förr tygmarknad på torget. Där fyndade Lennart en gång ett stiligt champagnefärgat, tjockt draperityg i damastvävning. Det skulle han tillfälligt klä om en gammal bondrokokosoffa med. En soffa han ropat in på auktionskammaren i Västerås. Det tyget sitter fortfarande kvar på soffan.

På Varbergs auktionskammare hittade vi en annan gång ett 'uschligt' biblioteksbord i ek för åtta kronor. Skivan var fanerad med björk och hade fullt med 'blåsor'. Men Lennart trodde att han kunde fixa till skivan. Han lånade sin mammas strykjärn och la ett tyg emellan. Sedan strök han försiktigt fast faneret, det var nämligen limmat med s.k. pärllim. Smack! … sa det och så satt faneret fast och gör det än idag. Sedan slipade jag bordet för hand och behandlade det med linolja och terpentin. Vi fick köra försiktigt med det tunga bordet på bagageräcket när vi åkte hem. Bordet har vi ätit vid i torpet i femtio år.

En gång skulle vi åka ner en jul. Då hade vi fått en stor kartong som 'medskick' från Anna, som ägde det fina konditoriet Cleo i Västerås. Anna hade blivit vald till Falkenbergs Lucia när hon var ung. Hennes föräldrahem låg tvärs över sjön i förhållande till Lennarts. Annas föräldrar bodde i en typisk gammal hallandslänga och fadern var inte mycket för nymodigheter så det fanns inte el i huset. Vi blev inbjudna i salen.

Vid ett stort bord med en mycket lågt hängande stor fotogenlampa, blev vi förplägade med portvin i fina, slipade starkvinsglas på hög fot. Till det serverade Annas mor ett generöst kakfat. Det slår mig nu att det kan ha varit en del av innehållet i kartongen vi precis levererat. Det var onekligen stämningsfullt i och runt om det gamla huset. För ovanlighetens skull hade det kommit rätt mycket snö.

Någon dag senare åkte vi in till Falkenberg och då fick jag känna på hur julskyltning på västkusten gestaltar sig. Ett snöblandat regn piskade i ansiktet. Julstjärnorna över gatorna befann sig i horisontalläge, de stod rätt ut i den hårda blåsten.

Då är sommaren i Halland så mycket angenämare med alla bad som finns att tillgå. Det gamla kallbadhuset i Varberg har jag inte badat i men däremot det gamla varmbadhuset. Det var härligt

Varbergs Fästning, ölstop

att plaska i det uppvärmda havsvattnet i bassängen. Och så finns alla havsbaden, från den 12 km långa stranden runt Laholmsbukten och Tylösand i söder, Steninge, Ugglarp, Ringsegård, Skrea strand, Hansagård och Olofsbo till Morups Tånge och Glommen m.fl. längs med den långa hallandskusten.

Ibland åkte vi ut med någon båt och pilkade torsk. En gång var en liten kille med. Han stod framme i fören och höll helt stilla i sin metrev. Båten gungade sakta upp och ner. Rätt vad det var fick han napp och då måste han få hjälp av ett par starka karlar. De lyckades hiva ombord en torsk som var nästan lika lång som pojken. Det var en stolt pojke som poserade vid den stora fisken när vi gick in i hamn där folk på kajen applåderade. Han hade fått den största fångsten den här gången.

Min svärmor, Klara, var mycket intresserad av trädgård. Huset låg ett litet stenkast från sjön så hon kunde vattna med sjövatten. Jag brukade skoja med henne och säga att hon skulle slå ner ett kvastskaft i jorden, det skulle nog ta sig. Jag minns hur bra hennes 'kardemummakammar' smakade liksom hennes kakor med krossad kanel på och gräddkransarna då vi fikade vid den stora jasminbusken.

Lennarts far, Daniel, var en riktig 'uppfinnarjocke', han hade konstruerat en elektrisk gräsklippare långt innan de fanns att köpa. Man fick bara se upp så man inte kapade sladden. Till den höga oxelhäcken runt huset hade han uppfunnit en elektrisk häcksax som man liksom hängde på sig som en 'ryggsäck'. Sedan var det en höj-och sänkbar klippanordning som arbetade högt över huvudet. Till mig gjorde han en elektrisk drejskiva som jag kunde reglera hastigheten på, steglöst med en pedal. Han hade dessutom låtit en keramiker testköra skivan.

Av min svärmor lärde jag mig göra helstekt torsk. Hennes knep var att stryka på ett tunt lager senap på den fjällade fisken innan hon körde in den i ugnen. Jag brukade också ha på lite flagad mandel. Det blev så gott med pressad potatis och skirat smör till. Klara var en husmor av gamla stammen, hon gjorde allting själv. Det skulle alltid vara många 'assietter' på frukostbordet. Där fanns hennes hemgjorda smörgåsmat, kokt tunga, pressylta och korvar, ost, marmelad, räkomelett med mera och så hennes hembakta matbröd. Men i Halland fanns också ett gott köpebröd förr, Enoks sursöta limpa med kummin, den köpte vi alltid med oss hem.

Jag kom bra överens med min svärmor och jag brukade assistera henne i köket när jag hälsade på. Hon gillade mina bullar och mina bredda smörgåsar. Sådana ville hon gärna ha hjälp med då jag var där. Då blev det 'smörrebröd med extra allt'. Och så introducerade jag min pizza och min kycklingsallad och lärde henne grädda pannkakor. Det hade hon ingen vana på, det var för 'lätt' mat att bjuda arbetskarlar på.

Klara fick med åren allt mer besvär med synen. Det var just ingen i familjen som brydde sig, men jag kunde berätta för henne om min faster som blivit opererad för grå starr med gott resultat. Klara kom iväg till doktorn och blev opererad. På den tiden fick man ligga pall still en hel vecka efter en starroperation. Nu görs det på tio-femton minuter och man går direkt från operationen. Klara var så tacksam mot mig för att jag "fick iväg henne till doktorn" som hon sa. Jag hade ju sett hur eländigt hon hade det. Hon kände sig fram i bärbuskarna var hallonen fanns.

Lennart hade en ett år yngre bror som bodde, med fru och liten son, bara någon kilometer från föräldrarnas hus. När jag såg hur fint Lennart handskades med den lille pojken förstod jag att Lennart skulle bli en bra pappa.. Lennart hade också en två år äldre syster som bodde i Vessigebro med make och son. Sonen var bara sex år yngre än mig. Den grabben var Lennart också bra kompis med.

Jag brukar tänka på hur Lennart var när han var liten pojke. Hans mor berättade hur noga han var med sina kläder och allt han tog sig för. Han cyklade omkring i trakten och sålde veckotidningar för att få lite egna pengar. Han hade ett

Ingers tankar

Varbergs Fästning, ölstop

stort 'distrikt'. Han jobbade hos handlaren i närheten. Lennart berättade hur svårt han hade att få ner frukostäggen när han åt hos handlaren, som ville ha äggen så löskokta att de rann. "Det gick åt många smörgåsar för att få ner dem" sa Lennart.

Lennart hade så gott som hela sin släkt i Halland både på sin fars och mors sida.

Lennart hade en farbror som odlade äpplen i rätt stor skala, strax ovanför Varberg. Av honom fick vi många goda råd om hur hantera våra äppelträd vid torpet. Han hade en gift moster i Varberg som hade haft bageri. Två andra ogifta mostrar hade tillsammans drivit en liten gård ovanför Varberg. Flera släktingar och deras barn har drivit handel och haft egna affärer.

En kusin producerade fina barnkläder i mycket god kvalitet. En släkting hade varit i Amerika och kommit tillbaka och blivit agent för andra som ville emigrera dit. En av hans ättlingar är tremänning till min dotter och nu 'mailkompis' till mig. Jag uppskattar verkligen att ännu ha en liten kontakt med Halland.

Undrar om plåtmåsen på kallbadhusets tak i Varberg fortfarande gnisslar runt på sin pinne.

Jag skulle gärna gå en tur igen längs den fina strandpromenaden där eller utmed Doktorspromenaden i Falkenberg, eller sitta på en sanddyn vid någon strand och titta ut över Kattegatt.

6 december 2020 ***Inger Klintberg Danielsson***

Kustblommor, Halland

Börje Hovberg© **Västerås, Mälarstaden**

Ingers tankar

Varbergs Fästning, ölstop

Vad finns att upptäcka som turist i Halland?

Här är några tips.

- ☑ Badstränderna förstås
  ... och en del speciella naturområden:
- ☑ Steningekusten och Haverdals naturområde är ett flygsandsfält beläget vid havet i Harplingebukten. Hör till Halmstad kommun.
- ☑ Getterön med dess naturrum och fågelliv strax utanför Varberg. Ett av Nordeuropas bästa fågellokaler.
- ☑ Åkulla bokskogar, särskilt om våren.
- ☑ Fjärås bräcka med storslagen utsikt, i väster över hav, skogar och åkrar och i öster över sjön Lygnern och den vackra naturen.
- ☑ Grimsholmen, finaste kustområdet i Falkenbergs kommun.
- ☑ Biskopstorp som är ett av södra Sveriges största skogsreservat.
- ☑ Sumpafallen, en naturskön dalgång söder om Ullared.
- ☑ Mästocka ljunghed. Här kan du se hur storslaget, ödsligt men vackert det forna halländska hedlandskapet var för länge sedan.
- ☑ Näsbokrok naturreservat längst ut på Ölmanäshalvöns spets Hör till Kungsbacka kommun. Fina fiskevatten, Lagan sägs ha bästa laxfisket.
- ☑ Tjolöholms slott på Onsalahalvön i Kungsbackafjorden. Byggt i Tudorstil. Började byggas 1898.
- ☑ Varbergs Fästning med muséet där Bockstensmannen finns och kulan som sägs ha dödat Karl XII.
- ☑ Varbergs kallbadhus och även dess varmbadhus som nu hyser Actic Varberg Friskvågen.
- ☑ Radiostationen i Grimeton är ett industriminne som står på Unescos världsarvslista.
- ☑ Äskhults by är ett kulturreservat i Förlanda socken, Kungsbacka kommun.
- ☑ Svedinos Bil- och Flygmuséum i Ugglarp.
- ☑ Mjellby Konstmuséum, Halmstadgruppens Muséum ligger strax utanför Halmstad.
- ☑ Halmstad slott och Halmstad konsthall.
- ☑ Galgberget med Hallandsgården och Utsiktstornet, norr om stadskärnan i Halmstad.
- ☑ Bryggerierna, Carlsbergägda Falcon i Falkenberg och Krönleins i Halmstad plus en uppsjö av mindre bryggerier.
- ☑ Åstad vingård och Brattås vinträdgård i Varbergs kommun eller Bies vingård i Frösakull i Halmstad kommun.
- ☑ Kattegattleden, Sveriges första nationella turistcykelväg. En 395 km lång cykelväg i en unik kustnära miljö. Rutten går hela vägen genom regionen Halland, som förbinder Helsingborgs stad i söder och Göteborgs stad i norr. Kattegattleden är uppdelad i 8 sträckor, som alla erbjuder intressanta destinationer, ställen att bo och äta och utforska.

Skrea strand, Falkenberg

Åkulla bokskogar

Tjolöholms slott

Varbergs Fästning

Kattegattleden